ACTE DE LLIURAMENT

a la

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

de les publicacions rebudes
els darrers cinquanta anys per

L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

per intercanvi amb institucions científiques i acadèmiques
o per donació,
amb l'exposició d'una mostra representativa

CASA DE CONVALESCÈNCIA
17 de novembre de 1989

BARCELONA
INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
1989

ACTE DE LLIURAMENT

a la

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

de les publicacions rebudes
els darrers cinquanta anys per

L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

per intercanvi amb institucions científiques i acadèmiques
o per donació,
amb l'exposició d'una mostra representativa

CASA DE CONVALESCÈNCIA
17 de novembre de 1989

BARCELONA
INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
1989

This One
T58A-B2Q-DWZ2

ISBN: 84-7283-141-8
Dipòsit legal: B. 40970-1989

La present edició és propietat de l'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

DISCURS DE LLIURAMENT
PRONUNCIAT PER L'IL·LUSTRÍSSIM SENYOR

EMILI GIRALT I RAVENTÓS,

President de l'Institut d'Estudis Catalans

L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS I LA BIBLIOTECA DE CATALUNYA

En l'acte d'avui conflueixen dues institucions cabdals per a la cultura del país: l'Institut d'Estudis Catalans i la Biblioteca de Catalunya. Ambdues estan estretament lligades entre sí, no solament pels locals que ocupen, sinó per la història, pel present i pels projectes de futur.

La Biblioteca de Catalunya, fundada i inicialment nodrida per l'Institut d'Estudis Catalans, fou oberta per aquest al públic l'any 1914. A més dels representants de les corporacions públiques que la subvencionaven i dels mecenes més destacats, el Patronat que la regia era format pel President de l'Institut, pel seu Secretari General i per tres membres en representació de les seves Seccions. La composició del Patronat traduïa, doncs, la importància decisiva de l'Institut en la creació i funcionament de la Biblioteca. Preceptivament, l'Institut havia de cedir a la Biblioteca uns exemplars de la seva producció editorial i incorporar-hi totes les publicacions que rebia en concepte de donació o d'intercanvi.

Aquesta situació fou interrompuda el 1923 per la dictadura del general Primo de Rivera. L'Institut va perdre les subvencions que rebia de la Mancomunitat de Catalunya — dissolta pel dictador al cap de dos anys — i la Biblioteca de Catalunya — llavors batejada amb el nom de *Central* — passà a ésser administrada per la Diputació Provincial de Barcelona com ho foren tots els serveis i laboratoris que l'Institut havia anant creant. El Patronat de la Biblioteca, que era legalment el seu únic òrgan de govern, fou oficialment ignorat.

Caiguda la dictadura militar, la Diputació de Barcelona retornà a l'Institut subvencions i serveis. El dia 30 de març de 1931, sota la presidència de l'Alcalde de Barcelona, que en nom de la ciutat donava els edificis de l'antic Hospital, acompanyat pel President de la Diputació, que en nom de la corporació es comprometia a restaurar-los, i pel President de l'Institut, que acceptava la donació, se celebrà el lliurament dels dos edificis històrics — la Casa de Convalescència i l'Hospital de la Santa Creu — «per a la instal·lació de tots els serveis de l'Institut en aquella Casa i de la Biblioteca en els grans locals de l'Hos-

pital». Amb la reconstitució, poc abans, del Patronat, la Biblioteca i l'Institut iniciaven una nova etapa que semblava menar a un futur esplendorós, però que només duraria nou anys.

Durant tot aquest temps i seguint els acords de l'any 1914, l'Institut assessorava la Direcció de la Biblioteca en les noves adquisicions i li transferia periòdicament els llibres i revistes que rebia en intercanvi. Des de l'ingrés de l'Institut a la Union Académique Internationale, l'any 1923, els intercanvis foren més freqüents i més abundants.

Les coses continuaren així fins el 1939. Acabada la guerra civil amb la victòria del general Franco, la nova dictadura inicià una política de genocidi cultural contra Catalunya. L'Institut, amb un nombre considerable de membres a l'exili, fou donat per desaparegut. La Diputació franquista s'emparà dels seus locals, del mobiliari i del dipòsit editorial; s'incautà de la Biblioteca de Catalunya — que altra vegada fou anomenada *Central* —, va suprimir el seu Patronat i va destituir el seu director, el Dr. Jordi Rubió i Balaguer, que ho era des de la seva fundació.

Sense els recursos econòmics que li atorgava la Generalitat republicana, la Biblioteca va sofrir un empobriment general, a penes compensat per les donacions — algunes molt importants — fetes per mecenes particulars. La interrupció de l'ingrés de llibres i revistes provinents dels intercanvis de l'Institut va contribuir a fer cada dia més gran el dèficit en bibliografia estrangera. Malgrat els esforços dels millors dels seus funcionaris, la Biblioteca de Catalunya vivia condemnada a una provinciana mediocritat.

L'any 1942 l'Institut d'Estudis Catalans va reprendre clandestinament les seves reunions regulars. En un àmbit molt reduït intentà de continuar la seva activitat acadèmica i va fer un esforç per tal de mantenir les relacions amb l'exterior. Com diu la crònica d'aquests anys adversos, les relacions internacionals «no solament eren importants en elles mateixes, sinó que més d'un cop — pel temor que sentien les autoritats franquistes a un escàndol polític d'abast imprevisible — salvaren l'Institut d'un desastre total».

Amb l'ajut d'alguns mecenes, malgrat la prohibició d'editar llibres en català, l'any 1947 l'Institut va reprendre les seves publicacions sense passar-les per la censura — que no les hauria autoritzades — i amb el risc i les dificultats de tota mena que això comportava. A mesura que el règim esdevenia menys intolerant, augmentaren les publicacions de l'Institut que durant molts anys havien d'ésser pràcticament les úniques de caràcter científic publicades en català. Amb elles van recomençar els intercanvis amb nombroses institucions acadèmiques estrangeres com s'havia fet abans del 1939.

La tramesa de llibres a l'estranger i la rebuda dels que arribaven en inter-

canvi o per donació, les anades i vingudes de Correus, l'embalatge de les obres que eren enviades i el registre de les rebudes es convertí en una feina quasi quotidiana per a les comptades persones que durant la llarga nit del franquisme treballaven a l'Institut. El pas del temps no podrà esvair la grandesa moral d'aquesta feina humil, realitzada, de vegades, amb perillositat i, sempre, amb el noble afany de servir el país.

De forma eventual i esporàdica, a més de les persones que tot seguit seran citades, d'altres participaren en aquests treballs. Però per la seva dedicació constant cal esmentar el Sr. Ramon Aramon i Serra, que des del lloc de Secretari General donava vida a l'Institut i personificava la resistència cultural catalana; la Sra. Montserrat Martí, incansable col·laboradora; i el Sr. Jordi Carbonell, que des de les Oficines Lexicogràfiques o com a secretari-redactor era sempre amatent a qualsevol feina que convingués a l'Institut. Aquestes tres persones estan feliçment entre nosaltres. Per dissort no hi és la Sra. Maria Riera, morta ja fa alguns anys, bibliotecària de l'Institut i responsable llavors del servei de publicacions i d'intercanvis. Amb el seu treball d'inventari i classificació, Maria Riera alliberà els llibres ingressats del desordre i el caos que l'amuntegament i la manca d'espai semblaven fer inevitables.

L'Institut mai no ha deixat de pensar en la Biblioteca de Catalunya, i el Poder polític no ho ha oblidat tampoc. Els Estatuts del 1976 — annexos al R. D. que reconeix oficialment la personalitat jurídica de l'Institut — recorden la condició de fundador que aquest té respecte de la Biblioteca. El conveni signat l'any 1977 entre l'Ajuntament de la ciutat comtal, la Diputació de Barcelona i l'Institut d'Estudis Catalans, confirma els acords del 1931 sobre la cessió d'edificis i es refereix a l'Institut com a fundador de la Biblioteca. L'any 1987, quan, per decisió de la Generalitat, la Diputació i l'Ajuntament, és creat el Consorci de la Biblioteca de Catalunya per tal de trobar un camí que solucioni els problemes de tot ordre que l'afecten, l'Institut d'Estudis Catalans és cridat a ocupar dues vocalies del Patronat i una de la Comissió Executiva.

L'any 1988, l'Institut, abocat a una crisi de creixement i llançat a una tasca de reorganització interna, es va donar uns nous Estatuts que foren inscrits per l'autoritat competent el 17 de maig de 1989. L'article 12 d'aquests Estatuts repeteix l'afirmació que, com a fundador de la Biblioteca de Catalunya, «l'Institut és membre de ple dret del Patronat d'aquesta Biblioteca». Per últim, un dels darrers Plens de l'Institut ha designat una comissió formada per dos membres de cada Secció que, com s'esdevenia antigament, haurà d'assessorar la Direcció de la Biblioteca en l'adquisició de nous materials bibliogràfics i documentals.

Les relacions institucionals, doncs, han estat represes. L'acte d'avui és una

acció que vol omplenar tot un llarg període d'absències en què les relacions oficials i la cooperació entre ambdues institucions foren, per la malícia dels temps, inexistents. L'Institut dóna avui allò que en circumstàncies normals hauria transferit a la Biblioteca de manera continuada o amb periodicitat regular. Gràcies a la voluntat d'afirmar la seva presència en el món acadèmic i a la feina silenciosa realitzada per l'Institut durant anys, la Biblioteca de Catalunya pot rebre avui una important col·lecció de llibres.

La donació consisteix en més de 20.000 volums continguts en 1.193 caixes i paquets. Procedeixen de les institucions que, ordenades per països, figuren en aquesta publicació: són en conjunt 244 entitats corresponents a 40 països de quatre continents. Com és lògic, la distribució no és uniforme: els països d'Europa — i en particular França, Itàlia i la República Federal d'Alemanya — hi són representats per un major nombre d'institucions. Algunes llacunes — com la de la Unió Soviètica i els països de l'Est — són atribuïbles a unes circumstàncies d'ordre més general: el *teló d'acer* era impenetrable pels dos costats i les relacions — fins i tot postals — entre aquells països i l'Espanya franquista eren impossibles.

La temàtica d'aquests llibres i revistes és variadíssima: totes les branques de la ciència, totes les especialitats hi són representades. Constitueixen, doncs, una aportació molt valuosa per a una Biblioteca que pel fet d'ésser *nacional* — i precisament per això — no pot oblidar la universalitat de la cultura.

L'inventari d'aquests milers de publicacions que deixà fet la Sra. Maria Riera ha estat refet per la Sra. Rosa Soler i Mòdena, actual bibliotecària de l'Institut, la qual, a més a més, ha inventariat totes les obres ingressades posteriorment. Sense la seva laboriositat i esperit d'iniciativa, sense la valentia demostrada en haver-se d'enfrontar amb centenars de caixes i de paquets que el trasllat des del refugi del carrer de Montcada — on Omnium Cultural acollí l'Institut durant prop de vint anys — havia barrejat amb caixes i paquets de contingut divers, l'Institut hauria lliurat unes carretades de llibres, com si fossin carretades de llenya, però no una col·lecció de llibres i revistes perfectament inventariada i ordenada. Gràcies a ella — i a l'ajut que va rebre del Sr. Manuel Pascual, avui encarregat del Departament de Publicacions de l'Institut — el contingut de cada caixa, numerada i senyalitzada, correspon exactament a l'inventari presentat a la Direcció de la Biblioteca.

Pel que fa a l'exposició muntada en aquest claustre, cal dir que és una petita mostra dels llibres oferts a la Biblioteca. El criteri selectiu no ha estat ni la qualitat tipogràfica de la publicació, ni la raresa de l'obra, ni l'originalitat del tema. L'Institut ha volgut que hi figuressin obres de tots els països amb els quals hi ha hagut intercanvis, i particularment aquelles que poden donar

una idea més precisa de l'antiguitat i continuïtat de les relacions entre l'entitat editora i l'Institut d'Estudis Catalans.

I, per acabar, uns mots sobre la significació d'aquest acte. L'Institut desitja, en primer lloc, manifestar als Honorables Senyors Cònsols ací presents el seu agraïment envers aquelles institucions que, sovint sense esperar res a canvi, van trametre llurs publicacions com ho feien abans del 1939, o van iniciar després d'aquesta data una relació d'intercanvi. Aquelles remeses que avui són *només* uns llibres eren considerades quan es van rebre com un gest de solidaritat, com un inapreciable suport moral.

La celebració d'avui hauria d'ésser també un acte cultural d'afirmació nacional. L'Institut que per vocació i per llei té com objectiu «l'alta investigació científica i, principalment, la de tots els elements de la cultura catalana» — segons el R. D. de 1976 i el primer article dels seus Estatuts — entén que no hi ha circumstàncies eximents ni parvetat de matèria en la responsabilitat de qualsevol acció o omissió que perjudiqui o menystingui aquesta cultura. Aquest acte voldria ésser una demostració de com fins i tot en els moments més infausts de la seva història, l'Institut va maldar per aconseguir una obertura internacional i una presència — encara que fos minsa — a l'exterior. Allò que en «temps de dany i de vergonya» va ésser possible, cal que ara sigui consolidat i ampliat.

Finalment, l'Institut voldria que aquest acte esdevingués penyora i compromís per part de les institucions polítiques catalanes — ací tan dignament representades — que la Biblioteca de Catalunya mereixerà de totes elles la mateixa predilecció amb què la distingiren aquells patricis de l'Institut i de la Mancomunitat de Catalunya que, just ara fa setanta-cinc anys, van obrir-la als estudiosos d'arreu del món.

DISCURS DE RECEPCIÓ
PRONUNCIAT PER L'IL·LUSTRÍSSIM SENYOR

MANUEL MUNDÓ I MARCET,

Director de la Biblioteca de Catalunya

LA BIBLIOTECA DE CATALUNYA I L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

L'ocasió que ens reuneix és excepcional; i no ho és pas només per la quantitat important de volums, de notable valor científic, que la Biblioteca de Catalunya rep de l'Institut d'Estudis Catalans; és excepcional perquè es retorna al que hauria hagut d'ésser la normalitat constant de les relacions IEC - Biblioteca. Des de la fundació simultània el 1907 — diria més: des de l'emanació de la Biblioteca com a element essencial de l'IEC — aquest dipositava els seus llibres en les lleixes de la Biblioteca de Catalunya. Quan el 1914, ara fa 75 anys, l'obria al públic, continuà fent-ho amb tota la naturalitat del món. La normalitat però es va trencar sobretot el 1939, quan començà un llarguíssim període d'excepció que ha durat fins ara. Avui doncs, es reprèn aquella normalitat excepcionalment trencada.

El Sr. President de l'Institut acaba d'explicar-nos les vicissituds principals per les quals han passat les relacions entre el dit Institut i la Biblioteca. Només puc fer que corroborar-les. Si hi afegeixo quelcom més serà per subratllar que el distanciament oficial entre ambdues entitats durant un llarg període va ser forçat i no pas desitjat, no cal dir, per l'IEC, però tampoc per algunes persones que continuaven treballant a la Biblioteca, conscients de què significaven l'un per l'altra i viceversa.

El meu avantatge és que puc parlar com a membre de les dues institucions i, per tant, des dels dos costats de la porta oberta que ens distingeix més que no pas ens separa. Entre l'IEC i la Biblioteca no hi ha fronteres: els qui n'hi han volgut posar en certs períodes s'equivocaven.

La voluntat clarividents i innovadora de l'IEC des del moment de la seva fundació fou obrir portes de la Ciència i deixar-hi entrar l'aire fresc i renovador que bufava des d'Europa. Precisament el que intenta en aquests moments la Biblioteca és retornar a la idea original de l'IEC: d'estar oberta a la cultura universal sense fronteres.

Una de les riqueses més notables i fins vistents de la Biblioteca de Catalunya, a juí dels investigadors que la consulten, és justament la quantitat i qua-

litat de llibre científic estranger tant d'humanitats com de ciències tècnico-experimentals que poseeix, fruit de l'intercanvi internacional iniciat des de la fundació i incrementat constantment durant el primer període de cohabitació — si es pot dir així — Biblioteca - IEC.

El creixement de la Biblioteca era constant; fins al punt que es pensà a demanar uns nous locals puix que els 200.000 volums acumulats en espais inadequats ja no cabien al vell edifici.

En l'acta de cessió, ja mencionada pel President, que féu el 1931 l'Ajuntament de Barcelona a l'IEC dels edificis de la Casa de Convalescència (on estem reunits) com a local social i de l'antic Hospital de la Santa Creu per a la Biblioteca — document cabdal per a la història d'ambdues institucions — es remarcava explícitament que l'IEC hi continuaria dipositant els seus llibres. El trasllat del carrer del Bisbe als nous locals es féu just els anys de la guerra civil, del 1936 al 1939. Aleshores els volums dipositats arribaven ja als 300.000.

I vingué, amb la victòria franquista, el bandejament, ja mencionat, de l'IEC de la vida pública i que entenebrí el panorama cultural català. La Diputació de Barcelona, que assumí altra vegada totes les competències sobre la Biblioteca, passats uns anys difícils per al seu contingut bibliogràfic (que pogué defugir no obstant i gairebé totalment les ordres de la censura governativa anticatalana i antisocial, gràcies a la perícia d'alguns dels seus abnegats oficials), reprengué les adquisicions, tant les de procedència nacional i estatal com les estrangeres, així com els intercanvis, si bé no amb el ritme i la varietat que els havia donat l'IEC.

Per aquest motiu té una significació ben especial el lliurament de més de 20.000 volums procedents, com deia el President de l'Institut, d'unes 244 entitats científiques de 40 països de quatre continents. Algunes d'aquestes publicacions vénen a completar sèries i col·leccions que ja té la Biblioteca procedents dels intercanvis que hi havia dipositat l'Institut abans de la Guerra Civil. Ens n'hem de felicitar i augurar que d'ara endavant continuïn amb regularitat normal; i, encara, que hi afegeixi ben aviat aquells fons de llibres i de papers manuscrits i autògrafs d'alguns grans autors i autores que coincidències sortoses han posat a les seves mans, com ja ho ha fet amb la biblioteca de l'insigne poeta J. V. Foix i la col·lecció cartogràfica de Mn. Ignasi Colomer.

Aquests llibres lliurats avui vénen a completar buits que es noten a les col·leccions de la nostra biblioteca. Buits que aniran omplint-se encara més amb la col·laboració dels membres de l'Institut que, segons els coneixements de la pròpia especialitat, contribuiran a fer menys sensibles les mancances de la bibliografia. Precisament en els darrers plens de l'IEC s'ha decidit reprendre

l'antiga tradició que una comissió formada per membres de les seves distintes seccions assessori la Direcció de la Biblioteca en les adquisicions possibles. Aquesta contribució científica de l'Institut a la Biblioteca és tant o més preuada que qualsevol dotació econòmica, ja que tenint en compte els mitjans limitats de què disposa, afecta en canvi l'essència de la Biblioteca nacional de Catalunya: el seu contingut patrimonial català i el científic universal.

No voldria acabar aquestes paraules sense recordar la decisió del Patronat de la Biblioteca — del qual forma part l'IEC al costat de la Generalitat, de la Diputació i de l'Ajuntament de Barcelona — de fer d'aquest lliurament de llibres per part de l'Institut l'acte més significatiu de la celebració del Setantacinquè Aniversari de l'obertura al públic de la Biblioteca de Catalunya. És tot un símbol la coincidència i tots ens n'hem de felicitar.

Com també desitjaria felicitar algun dia les institucions del Consorci de la Biblioteca que ens hauran ajudat a restablir l'ordre en la penúria extrema de locals que sofrim tant la Biblioteca com l'IEC.

És necessari que repeteixi l'agraïment de la Biblioteca per aquest gest que acompleix avui l'IEC. Agraïment que encara resulta més profund i meravellat pel que suposa d'haver reunit aquests milers de llibres durant els decennis més adversos i dolorosos que ha sofert l'IEC durant els seus 82 anys de vida. Vitalitat que, en canvi, li ha estat sempre reconeguda per les màximes institucions científiques dels països més civilitzats del nostre món.

Gràcies, i que així continuï ara ja per sempre més.

RELACIÓ DE LES INSTITUCIONS CIENTÍFIQUES I ACADÈMIQUES I LES EDITORIALS QUE HAN TRAMÈS LES PUBLICACIONS DE QUÈ L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS FA ACTE DE LLIURAMENT A LA BIBLIOTECA DE CATALUNYA EL DIA 17 DE NOVEMBRE DE 1989

ALGÈRIA

ALGER	: Centre de Recherches Antropologiques, Préhistoriques et Ethnographiques
ALGER	: Musée du Bardo

ARGENTINA

BUENOS AIRES	: Ministerio de Industria y Comercio
BUENOS AIRES	: Museo Argentino de Ciencias Naturales «Bernardino Rivadavia»
BUENOS AIRES	: Asociación Psicoanalítica Argentina
BUENOS AIRES	: Sociedad Científica Argentina
BUENOS AIRES	: Universidad de Buenos Aires
MAR DE PLATA	: Museo Municipal de Ciencias Naturales y Tradicionales
MENDOZA	: Universidad Nacional de Cuyo. Instituto de Lingüística

AUSTRIA

INNSBRUCK	: Universität
VIENA	: International Union of Anthropological and Ethonological Sciences
VIENA	: Naturhistorisches Museum
VIENA	: Österreichische Akademie der Wissenschaften
VIENA	: Wiener Entomologische Gesellschaft
VIENA	: Zoologisch-Botanische Gesellschaft

BÈLGICA

ANVERS	: Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde
BRUSSEL·LES	: Fondation Universitaire
BRUSSEL·LES	: La Nouvelle Clio
BRUSSEL·LES	: Société Belge de Géologie, de Paleontologie et d'Hydrologie
BRUSSEL·LES	: Société des Bollandistes
BRUSSEL·LES	: Société Royale de Botanique de Belgique
BRUSSEL·LES	: Société Royale Entomologique de Belgique
BRUSSEL·LES	: Union Académique Internationale
BRUSSEL·LES	: Université Libre de Bruxelles
LIEJA	: Université
LOVAINA	: Université Catholique

BRASIL

ASSIS	: Facultade de Filosofia, Ciências e Letras
RIO DE JANEIRO	: Fundaçâo Getúlio Vargas
RIO DE JANEIRO	: Universidade do Brasil

BULGÀRIA

SOFIA	: Bulgarian Academy of Sciences

CANADÀ

MONTREAL	: McGill University
OTTAWA	: National Museum of Canada
TORONTO	: Columbia University

COLÒMBIA

BOGOTÀ	: Instituto Caro y Cuervo
MEDELLIN	: Universidad de Antioquía
SIBUNDOY	: Centro de Investigaciones Lingüísticas y Etnológicas de la Amazonia Colombiana

CUBA

L'HAVANA	: Academia de Ciencias
L'HAVANA	: Academia de la Historia
L'HAVANA	: Universidad de La Habana

DINAMARCA

AARHUS	: Naturhistorisk Museum
AARHUS	: Universitet
COPENHAGUEN	: Geodaetisk Institut
COPENHAGUEN	: Institut Danois des Échanges Internationaux de Publications Scientifiques et Littéraires
COPENHAGUEN	: Kobenhavn Universitet
COPENHAGUEN	: Kongelige Danske Videnskabernes Selskab
COPENHAGUEN	: Kongelige Nordisque Oldskrift Selskab

EGIPTE

EL CAIRE	: Institut d'Égypte

ESTATS UNITS D'AMÈRICA

ANN ARBOR (Michigan)	: University of Michigan

ANN ARBOR (Michigan)	: Michigan Academy of Sciences, Arts and Letters
BALTIMORE (Maryland)	: The Johns Hopkins University
BERKELEY (California)	: University of California
BOSTON (Massachusetts)	: American Metereological Society
BOSTON (Massachusetts)	: Museum of Fine Arts
CAMBRIDGE (Massachusetts)	: The Medieval Academy of America
CHAPEL HILL (North-Carolina)	: University of North Carolina
CHICAGO (Illin.)	: The Chicago Academy of Sciences
CHICAGO (Illin.)	: Chicago Natural History Museum
CHICAGO (Illin.)	: The Newberry Library
CINCINNATI (Ohio)	: Lloyd Library and Museum
COLUMBIA (South-Carolina)	: University of Missouri
COLUMBIA (South-Carolina)	: University of South Carolina
LINCOLN (Nebraska)	: University of Nebraska
MADISON (Wisconsin)	: Wisconsin Academy of Sciences, Arts and Letters.
NEW HAVEN (Connecticut)	: Yale University
NOVA YORK	: American Council of Learned Societies
NOVA YORK	: American Institute for Persian Art and Archaelogy
NOVA YORK	: American Museum of Natural History
NOVA YORK	: Botanic Garden
NOVA YORK	: Columbia University
NOVA YORK	: New York Zoological Society
PRINCETON (New Jersey)	: Princeton University
PULLMAN (Washington)	: State College of Washington
STANFORD (California)	: Stanford University
URBANA (Illinois)	: University of Illinois
WASHINGTON	: American Historical Association
WASHINGTON	: Dumbarton Oaks Research Library and Collection
WASHINGTON	: Smithsonian Institution

FILIPINES

MANILA	: Department of Education-Bureau of Public Libraries
MANILA	: Department of Agriculture and National Resources
MANILA	: National Research Council of the Philippines

FINLÀNDIA

HÈLSINKI	: Modern Language Society
HÈLSINKI	: Societas Scientiarum Fennica
HÈLSINKI	: Societas Zoologicae Botanicae Fennicae Vanamo
HÈLSINKI	: Suomalainen Tiedeakatemia

FRANÇA

BESANÇON	: Université
BESIERS	: Société Arqueologique, Scientifique et Littéraire de Béziers
BORDEUS	: Université
CARCASSONA	: Société d'Études Scientifiques du Départament de l'Aude
DIJON	: Académie des Sciences, Arts et Belles-Lettres
FOIX	: Société Prehistorique de l'Ariège
GRENOBLE	: Société Scientifique du Dauphiné
LIÓ	: Société Linnéenne
LIÓ	: Université
MONTPELLER	: Société Languedocienne de Géographie
MONTPELLER	: Université. Faculté des Lettres
NANCY	: Bureau Universitaire Statistique
NANTES	: Société des Sciences Naturelles de l'Ouest de la France
NIÇA	: Association des Naturalistes de Nice et des Alpes-Maritimes
NIÇA	: Société des Amis du Centre Universitaire Méditerranéen
PARÍS	: Académie des Inscriptions et Belles-Lettres
PARÍS	: Académie des Sciences
PARÍS	: Association Internationale d'Études Byzantines
PARÍS	: Ministère de l'Éducation Nationale
PARÍS	: Institut Universitaire Roumain Charles I
PARÍS	: Museum National d'Histoire Naturelle
PARÍS	: Société Nationale des Antiquaires
PARÍS	: UNESCO
PERPINYÀ	: Bibliothèque Universitaire
PERPINYÀ	: Société Agricole Scientifique et Littéraire des Pyrénées-Orientales
RENNES	: Société Géologique et Minéralogique de Bretagne
TARASCÓ	: Société Préhistorique de l'Ariège
TOLOSA DE LL.	: Académie des Jeux Floraux
TOLOSA DE LL.	: Académie des Sciences, Inscriptions et Belles-Lettres
TOLOSA DE LL.	: Centre National de Recherches Agronomiques
TOLOSA DE LL.	: Escola Occitana

TOLOSA DE LL.	: Institut d'Estudis Occitans
TOLOSA DE LL.	: Laboratoire Forestier (Faculté des Sciences)
TOLOSA DE LL.	: Université

GRAN BRETANYA

BIRMINGHAM	: University
CAMBRIDGE	: The Dolphin Book
LONDRES	: British Museum (Natural Hystory)
LONDRES	: The Imperial Institute of Entomology
LONDRES	: University of London. Institute of Classical Studies
LONDRES	: Science Museum Library
LONDRES	: Victoria and Albert Museum
SAINT ANDREWS	: University

GRÈCIA

ATENES	: Académie d'Athènes
ATENES	: Museum Goulandris

HONGRIA

BUDAPEST	: Magyar Állami Földtani Intézet
BUDAPEST	: Természettudományi Múzeum

IRLANDA

DUBLÍN	: Royal Irish Academy
DUBLÍN	: Trinity College

ISRAEL

JERUSALEM	: Israel Medical Association
JERUSALEM	: Jewish National and University Library

ITÀLIA

BOLONYA	: Accademia delle Scienze dell'Istituto di Bologna
BORDIGHERA	: Istituto di Studi Liguri
CATÀNIA	: Facoltà di Lettere
CATÀNIA	: Società di Storia Patria per la Sicilia Orientale
FLORÈNCIA	: Accademia della Crusca
FLORÈNCIA	: Casa Editrice Felice Le Monnier
GÈNOVA	: Istituto di Zoologia dell'Università
GÈNOVA	: Museo Civico di Storia Naturale «Giacomo Doria»
MILÀ	: Istituto Lombardo di Scienze e Lettere
MILÀ	: Società Storica Lombarda
MILÀ	: Università Cattolica del Sacro Cuore

MILÀ	: Università degli Studi-Ufficio Scambi
NÀPOLS	: Accademia Pontaniana
NÀPOLS	: Archivio di Stato
NÀPOLS	: Società dei Naturalisti
PÀDUA	: Università
PARMA	: Ateneo Parmense
ROMA	: Accademia Nazionale dei Lincei
ROMA	: Biblioteca Nazionale Centrale Vittorio Emmanuele II
SÀSSER	: Università. Istituto Giuridico
TÍVOLI	: Società Tiburtina di Storia e d'Arte
TORÍ	: Associazione per i Rapporti Culturali con la Spagna, il Portogallo e l'America Latina
TRIESTE	: Università degli Studi

JAPÓ

MIES	: Prefectual University
SAPPORO	: Tensor Society. Faculty of Science. Hokkaido University
TOKIO	: Ministry of Education. Higher Education & Science Bureau
TOKIO	: Science Council of Japan
YOKOHAMA	: Yokohama Municipal University. Mathematical Department

MARROC

RABAT	: Bibliothèque Générale et Archives

MÈXIC

MÈXIC D.F.	: El Colegio Nacional
MÈXIC D.F.	: Escuela Nacional de Ciencias Biológicas
MÈXIC D.F.	: Instituto de Biología. Universidad Nacional Autónoma
MÈXIC D.F.	: Instituto de Geología, Geofísica y Geodesia Universidad Nacional Autónoma
MÈXIC D.F.	: Secretaría de Agricultura y Fomento. Dirección General de Agricultura

NORUEGA

BERGEN	: Bergens Museum: Universitetsbiblioteket i Bergen
BERGEN	: Universitetet i Bergen
OSLO	: Norske Videnskaps-Akademi i Oslo
TROMSÖ	: Tromsö Museum

PAÏSOS BAIXOS

AMSTERDAM	: Universiteit
GRONINGEN	: Rijksuniversiteit
LEIDEN	: Rijksmuseum van Natuurlijke Historie

POLÒNIA

LODZ	: Muzeum Archeologicznego
LUBLIN	: Uniwersytetu Marie Curie-Sklodowskiej

PORTUGAL

COÏMBRA	: Facultade de Letras da Universidade de Coimbra
COÏMBRA	: Instituto Botánico
COÏMBRA	: Museu e Laboratorio Zoologico
LISBOA	: Academia Nacional de Belas Artes
LISBOA	: Academia Portuguesa de História
LISBOA	: Instituto de Medicina Tropical
LISBOA	: Museu Bocage
PORTO	: Instituto de Botânica «Dr. Gonzalo Sampaio»
PORTO	: Sociedade Portuguesa de Antropologia e Etnologia.
PORTO	: Universidade Portucalense

REPÚBLICA DOMINICANA

SANTO DOMINGO	: Academia Dominicana de la Historia
SANTO DOMINGO	: Universidad de Santo Domingo

REPUBLICA FEDERAL D'ALEMANYA

BAD GODESBERG	: Deutsche Forschungsgemeinschaft
BONN	: Rheinischen Friedriech-Wilhelms-Universität
FRANKFURT	: Senckenbergische Naturforschende Gesellschaft
GÖTTINGEN	: Akademie der Wissenschaften
HAMBURG	: Naturwissenschaftlichen Verein
HAMBURG	: Staats und Universitätsbibliothek
HEIDELBERG	: Akademie der Wissenschaften
HEIDELBERG	: Ruprecht-Karls-Universität
MAGÚNCIA	: Akademie der Wissenschaften und der Literatur
MUNIC	: Bayerische Akademie der Wissenschaften
MUNIC	: Münchner Entomologische Gesellschaft
WÜRZBURG	: Physikalisch-Medizinische Gesellschaft

ROMANIA

BUCAREST	: Academia Republicii Socialiste România
BUCAREST	: Société Roumaine de Linguistique Romane

SUÈCIA

ESTOCOLM	: Kungl. Svenska Vetenskapsakademien.
ESTOCOLM	: Stockhol Högskola

GÖTEBORG	: Göteborgs Högskola
GÖTEBORG	: Kungl, Vetenskaps och Vitterhets-Samhalle
GÖTEBORG	: Ibero-Amerikanska Institutionen vid Handelshögskolan
GÖTEBORG	: Stadsbibliotek
LUND	: Kungl. Humanistiska Vetenskapssamfundet
LUND	: Universitet
UPPSALA	: Universitet

SUÏSSA

BERNA	: Schweizerische Naturforschende Gesellschaft
BERNA	: Stadt- und Hochschulbibliothek
BERNA	: Universität
FRIBURG	: Universität
GINEBRA	: Institut National Genevois
GINEBRA	: Société de Physique et d'Histoire Naturelle de Genève
LAUSANA	: Société Vaudoise des Sciences Naturelles
NEUCHÂTEL	: Université
NEUCHÂTEL	: Institut A. Guébhard-Séverine
ZURIC	: Zentralbibliothek
ZURIC	: Universität

TUNÍSIA

SALAMMBÔ	: Institut National Scientifique et Technique
TUNIS	: Société des Sciences Naturelles de Tunisie

TURQUIA

ISTANBUL	: Hukuk Fakültesi. Istanbul Universitesi

TXECOSLOVÀQUIA

PRAGA	: Centro de Estudios Ibero-Americanos de la Universidad Carolina de Praga

UNIÓ SOVIÈTICA

KÍEV:	: Editorial «Dnipró»
MOSCOU	: Acadèmia de Ciències
RIGA	: Acadèmia de Ciències

URUGUAI

MONTEVIDEO	: Consejo Nacional de Enseñanza Primaria y Normal
MONTEVIDEO	: Sociedad de Biología

VENEÇUELA

CARACAS	: Academia Nacional de la Historia
CARACAS	: Corporación Venezolana de Fomento
CARACAS	: Ministerio de Educación: Dirección de Cultura y Bellas Artes
CARACAS	: Universidad Central de Venezuela
MARACAIBO	: Universidad Nacional del Zubia

XILE

CONCEPCIÓN	: Universidad de Concepción
SANTIAGO	: Instituto de Biología «Juan Noé». Facultad de Biología y Ciencias Médicas
SANTIAGO	: Instituto de Investigaciones Veterinarias
SANTIAGO	: Centro de Investigaciones Zoológicas de la Universidad de Chile
SANTIAGO	: Sociedad Chilena de Historia de la Medicina
VALPARAISO	: Revista de Biología Marina
VIÑA DEL MAR	: Departamento de Oceanología de la Universidad de Chile

Acabat d'imprimir
a la Impremta Altés, S. L., de Barcelona,
el dia 15 de novembre de 1989

INSTITVT D'ESTVDIS CATALANS
BARCELONA